

UTTALELSE VEDR. FORSLAG TIL NASJONAL RAMME FOR VINDKRAFT PÅ LAND OG KONSEKVENSER FOR UTBYGGING AV VINDKRAFT I EVJE OG HORNNES.

Olje- og energidepartementet (OED) har sendt nasjonal ramme for vindkraftutbygging på høring, og Evje og Hornnes kommune er blant høringsinstansene. Før kommunestyret tar stilling til høringsforslaget, er kommunens innbyggere invitert til å komme med innspill og merknader. I den anledning ønsker jeg å komme med følgende i uttalelse:

Kommunestyret i Evje og Hornnes oppfordres til å si nei til utbygging av vindturbinparker i kommunen! Norge har overskudd av elektrisk kraft fra fornybar energi. Dersom det trengs mer vindkraft i andre land, bør vindturbinene bygges der kraften trengs, og ikke i norsk natur, og i vår kommune.

Motiv fra Honna - området

Fagfolk ser ulikt på fremtidig behov for elektrisk kraft. Enkelte hevder behovet for kraft er økende. Det er en kjensgjerning at vannkraft er mest lønnsom i forhold til ulike energikilder. Vindkraft på land kommer som god nummer to. Kraft fra vind til havs, er foreløpig ikke like kostnadseffektivt. Solenergi når heller ikke opp i forhold til kostnad og effektivitet. Atomkraft er ikke aktuelt. Kullkraft er ut. Det er fornybar energi som gjelder. Men er det behov for mer kraft?

Andre fagfolk hevder Norge allerede har overskudd av fornybar energi, og at det om ønskelig kan frigjøres mye mer gjennom oppgradering av eksisterende vannkraftverk og ved energieffektivisering. I følge meteorologene kan en forvente økt nedbør og derav flere TWh ny vannkraft. Det påstås også at Norge kan helelektrifiseres uten et eneste nytt vindkraftverk. Statnett vurderer at dagens kraftoverskudd er på 10 terrawattimer i et normalår.

Om det likevel skal satses på økt kraftproduksjon, kan det være aktuelt å tenke vindkraft. Både på land og til havs. På havet er vindressursene større, men foreløpig mindre lønnsom enn utbygging på land. Teknologiutviklingen går raskt og innen 10 år er det ventet at flytende vindkraft kan bli stort.

Vindkraft på land er den mest arealforbrukende energiformen og konsekvensene en slik utbygging vil ha, må nøye vurderes. I den sammenheng er det viktig å vurdere mange ulike hensyn. Det er naturlig å se seg om etter egnede områder. Områder som har godt potensial i forhold til vind, og som i minst mulig grad er skadelidende for natur og folkehelse. Kjente negative faktorer fra debattene knyttet til temaet den senere tid, er blant annet innvirkning på fugleliv, dyreliv, artsmangfold, samt støy, skyggekast, lysblink og skadevirkninger fra infralyd. (Alarmerende rapporter om skadevirkningene av infralyd - lyd med lavere frekvens enn 20 Hz - påvirker kroppen negativt og påvirker hjernens stress-senter, og kan utløse kvalme, søvnproblemer og generelt ubehag).

I følge den nasjonale rammen, er store deler av Evje og Hornnes kommune og omkringliggende kommuner egnede områder for lokalisering av vindkraft. En må likevel minne om at nasjonal ramme for vindkraft ikke er en plan for utbygging, men kun en vurdering av hvilke områder som er mest egnet.

I NVEs forslag til nasjonal ramme er det oppdatert kunnskapsgrunnlag om hvordan vindkraft kan påvirke miljø- og samfunnsinteresser. Det er ment å skulle gi et godt grunnlag til å foreta vurderinger om lokalisering av landbaserte vindkraftverk framover. NVE hevder at både teknisk-økonomiske hensyn og miljø- og samfunnsinteresser er godt ivaretatt ved valget av de egnede områder for vindkraft.

Motiv fra Honna-området

En del areal innenfor analyseområdet er ekskludert av ulike årsaker, blant annet begrunnet med forekomster av viktige miljøverdier som kan bli vesentlig påvirket av vindkraftutbygging. Det gjelder større sammenhengende naturområder med verdifulle naturmangfoldkvaliteter; villrein, trekkområder for fugl, hubro, kongeørn, verna vassdragsnatur og ulike typer kulturminner som ikke ellers finnes i

Agder. Videre gjelder det kulturminner som hovedsakelig er knyttet til utmarksbruk, som jakt, fiske, jernproduksjon og setring. Også hensynet til friluftsliv og særlig høy tetthet av rovfugl, er forhold som er tatt i betraktning i vurdering av arealer som er foreslått ekskludert.

Så vidt en kjenner til pr. dags dato, foreligger det planer om etablering av tre vindmølleparker i Evje og Hornnes: Stemhei- området mellom Dåsvalldalen og Byglandsfjord, Tveiteheia vest i Hornnes, og Honna der 70 % av området ligger i Åseral og 30 % i Hornnes.

Fred. Olsen Renewables står bak planene på Stemhei og Tveiteheia. Norsk Vind Energi er eventuell utbygger på Honna.

I følge teknisk-økonomisk analyse utførte av NVE, hevdes at det kan bygges ut mye ny vindkraft uten at det oppstår behov for større investeringer i transmisjonsnettledninger. Dette gjelder spesielt Honna-området. Videre er området vurdert som "Bra" i forhold til potensial for vindkraftproduksjon.

Det fremgår av NVEs forslag til nasjonal ramme - analyseskjema for område 11 - at den sørlige delen av området består av markante daldrag, der dalbunnene preges av et småkupert terreng med åser, koller og småvann. Det heter videre at høyereliggende arealer har storkuperte heiområder og vidder.

Undertegnede er relativt godt kjent i de planlagte områdene for utbygging. Gjennom en årrekke har dette vært et elsket turområde for rekreasjon hele året gjennom. Verdien dette utgjør for helse, trivsel og velvære, er uvurderlig.

Motiv fra Honna - området, Tverrfjell i Evje og Hornnes

For dem som kjenner skog- og heiene innenfor det aktuelle området, er det ikke uten videre lett å skjønne hvordan vegutbygging her kan bli seende ut. Det er et svært kupert terreng med dype daler, store fjellskrenter og vann i varierende størrelser. Mange daler og høydedrag må krysses for å komme til de ideelle stedene med godt potensial for vindkraft. Det vil medføre store veiskjæringer og veifyllinger i et område som fremstår nesten som urørt.

Selv har jeg observert et rikt fugleliv av både rype, skogsfugl og kongeørn i de aktuelle områdene. En beslagleggelse av arealet med kilometervis veger og anleggsplass for turbinene, vil utgjøre en trussel for artsmangfoldet og være direkte ødeleggende for den rike naturkapitalen vi har i kommunen. I tillegg vil inngrepene være irreversible. Naturen vil langt på veg raseres og ferdsel hindres i stor grad. Et mangfoldig friluftsliv og gode naturopplevelser vil kunne ødelegges eller reduseres kraftig i hele

området vindturbinene beslaglegger. Det vil neppe være aktuelt lenger å benytte området til rekreasjon og friluftsliv der stillhet og ro og naturvennlige synsinntrykk er å foretrekke.

I den tematisk analysen av miljø- og samfunnsinteresser utført av NVE over området, er flere momenter berørt, blant annet nabovirkninger, reiseliv, fugl, flaggermus, naturtyper og landskap. Også friluftsliv er nevnt, men friluftsliv er likevel ikke hensyntatt i analysen av dette området. Det er høyst beklagelig ettersom Evje og Hornnes kommune sin del av "Honna- området" oppleves som et av de flotteste tur og friluftsområder i kommunen.

Motiv fra Honna - området

Spørsmålet om det skal etableres vindturbineparker i kommunen er svært diskutert. Et hovedargument for tilhengere av utbygging, synes å være de betydelige inntektene man mener det vil kunne gi for grunneiere og kommunen og det appelleres gjerne til klimaansvar og betydningen av grønt skifte.

Et hovedargument fra dem som er i mot denne type industri i kommunen, er de store ødeleggelsene som vil skje av viktige naturområder. Videre virkningen det får for menneskelig helse og velferd samt uheldige virkninger for dyrelivet blant annet at fuglebestander går ned fordi de mister leveområder, eller dør i møte med turbiner og kraftlinjer.

FNs naturpanel (IPBES) kunngjorde nylig i en rapport, at tapet av natur på grunn av arealendringer er en større trussel mot verden enn klimaendringene. Og Norge er ikke noe unntak. En femtedel av alle kartlagte norske arter er truet fordi vi overtar leveområdene deres. Veier og energianlegg er den største trusselen mot urørt natur, ifølge Miljødirektoratet.

Vi er mange som opplever at Evje og Hornnes kommune har en fantastisk natur. Den er svært variert med alt fra elver, mindre fossefall, bekker, små og store vann, furumoer til skogkledde dalsider og fjellområder, tilnærmet snaufjell. Av naturen høstes mengdevis av blåbær, tyttebær, bringebær, moltebær, fisk, fugl, småvil og storvilt. Naturen innbyr til tur og friluftsliv for både innbyggere, hyttefolk og turister. Det er ikke uten grunn at det er mange hytter i kommunen. Naturkapitalen synes nå å være i ferd med å bli truet av store industriområder. Kommunen vår – ei unik naturperle – står i fare for å endre identitet fra å være typisk hytte - turliv- og friluftskommune til vindkraftkommune.

Turistnæringa i indre Agder står foran ei storsatsing der uberørt natur er viktigste markedsføring. Planene om vindturbinparker oppleves fra næringa som en trussel.

Turistnæring er et satsingsområde og da er selvsagt uberørt natur, stillhet og ro kvaliteter som etterspørres. Det sies at naturopplevelser og stillhet er hovedmålet for turister i Skandinavia. Turister unngår områder med vindkraftanlegg. En undersøkelse foretatt av The Mountaineering Council i Skottland i 2014 sier utrykker dette klart; ”Turister ønsker ikke å bruke tid og penger i landskap med vindindustrianlegg”.

Jeg er redd de negative konsekvensen ved eventuell utbygging av vindturbinparker vil bli betydelige for mange som har sterk tilhørighet til naturrikdommene i kommunen. Og det vil trolig stikke dypt. Slik jeg tenker, vil det være en trussel mot noe av ens egen identitet som er formet i samhandling med den lokale naturen. Ødeleggelse av natur i kommunen til fordel for vindindustri, vil kort og godt ramme mange sterkt følelsesmessig. Slike immaterielle verdier er dessverre lite verdsatt, men er høyst relevante å ta med i vurderingene. Det er ikke uten grunn at det på landsbasis er økende motstand og vokser fram en stor protestbevegelse.

Regjeringen ønsker å legge til rette for lønnsom og bærekraftig utbygging av fornybar energi. Vannkraften vil fortsatt være ryggraden i kraftsystemet. Det realistiske potensialet for mer vannkraft er kanskje begrenset. Vindkraft kan være et supplement til vannkraft. Men. Vindkraften har de mange store negative virkninger som ovenfor nevnt. Ansvarlige politikere må sørge for at verdifull natur ikke går tapt. I tillegg til vindkraft på land, er utviklingen av flytende havvindteknologi etter hvert et høyst aktuelt satsingsområde. Det er fortsatt en vei frem til utbygging av lønnsom havbasert kraftproduksjon i Norge. Teknologien må utvikles mer og kostnadene må ned. Sebastian Bringsværd, ansvarlig for flytende vindkraft i Equinor, hevder det er grunn til å forvente samme kostnadsutvikling på flytende vindkraft som for bunnfast vindkraft, hvor kostnaden er redusert med 70 % de siste årene.

Motiv fra Honna – området, Tverrfjell i Evje og Hornnes

I følge vindkraftmotstander Hogne Hogset kan aktiv bruk av kommunens arealplan bidra til en reell vetorett imot vindkraft i egen kommune. Kommunene kan ikke nekte NVE å gi konsesjon. Men med konsesjon, er utbyggere likevel avhengig av kommunens velvilje. For utbygging kan ikke skje i strid med kommunens arealplan. Og den er det kommunen som bestemmer over.

Det kan i utgangspunktet ikke bygges vindkraftverk i et LNF-område. Skal det bli aktuelt, må en av to ting skje hevder Hogset:

1) Kommunestyret kan gi dispensasjon fra LNF-statusen for det aktuelle området.

2) Kommunestyret kan omregulere området til vindkraft.

Dette betyr at kommunestyret gjennom arealplanvedtak i realiteten kan stoppe ethvert vindkraftprosjekt i kommunen, selv om det har fått konsesjon av NVE.

OED kan overstyre kommunen og vedta en «statlig reguleringsplan» for vindkraft i et aktuelt område. I praksis skal nok det mye til, ettersom motstanden generelt er så vidt stor.

Vi redder ikke klimaet ved å ødelegge naturen! I et tilbakeskuende perspektiv vil vi nok se at NEI til vindparkturbiner i Eyje og Hornnes kommune, var den rette avgjørelsen.

Hornnes 31.05.2019

Bjørn Harald Hagen

Motiv fra Honna- området med tittelen: ” Det er ingen skam å snu og heller finne en annen veg”